

Kompostointiopas

Kompostoidun biojätteen kiertokulku

Biojätteen kompostointi kannattaa monella tavalla. Kompostoimalla saa ravinteikasta lähimultaa omaan puutarhaan ja jätteen hinta on edullisempi kuin biojätteen erilliskeräyksessä. Sekajätteen määrä vähenee; lajittelemalla biojätteen säästää myös sekajättekuluissa. Kompostointi on myös mukavaa ja palkitsevaa puuhaa.

Ruokajätteitä kompostoidessa kompostorin tulee olla lämpöeristetty ja haittaeläimiltä suojattu.

Kompostorin valinta

Kannattaa miettiä, hankitaanko kompostori ympärivuotiseen käyttöön vai pelkästään kesäkäyttöön. Kompostoidaanko biojätettä, puutarhajätettä vai molempia? Puutarhajätettä voi kompostoida avokompostissa. Kuinka monen henkilön biojätteet tulee mahtua kompostoriin? Riittääkö yksi kompostori vai tarvitseeko useamman? Vain oikeanlaisen kompostorin käyttäminen voi oikeuttaa sekajätteen tyhjennysvälin pidentämiseen.

tä. Jos kompostoria ollaan sijoittamassa lähelle tontin rajaa, on hyvä keskustella asiasta etukäteen naapurin kanssa sekä tarkastaa kotikunnan kompostointia koskevat määräykset. Kompostorin ympärille on hyvä varata riittävästi tilaa sen hoitamista ja kuivikkeen säilyttämistä varten.

Tarvittavat välineet

Kompostorin hoitoa varten tarvitsee sekoitusauvan, jotta kompostorin sisältöä voidaan sekoittaa. Tämän lisäksi tarvitaan kuiviketta, sille kauhan sekä astian, jotta se ei pääse kastumaan.

Kompostorin paikka pihalla

Kompostori kannattaa sijoittaa paikkaan, jossa on tuulensuoja ja joka on lämmin, muttei paahteinen. Suoraan tuuletusikkunoiden alle tai ilmastointikanavan lähetyville kompostoria ei kannata laittaa. Täytyy myös pitää huolta, että kaivoon tai vesialueeseen on riittävästi etäisyyttä.

Milloin kompostoinnin voi aloittaa?

Kevät on paras ajankohta kompostoinnin aloittamiseen. Viileinä vuodenaikoina kompostoinnin aloittaminen on haastavaa, sillä kompostimassaa on vähän, sen tuottama lämmön määrä vähäinen ja viileys hidastaa hajoamista.

Kompostorin käyttäminen

Kompostin perushoito on helppoa. Useimmiten riittää, että muutaman kerran viikossa tarkistaa, miltä aines tuoksahtaa ja tuntuu. Luonto hoitaa tehtävänsä, jos biojätettä ja seosainetta laitetaan kerroksittain oikeassa suhteessa. Biojätettä ei tarvitse pakata kompostia varten.

Jäte on paras laittaa keräysastiaan sellaisenaan, sen pohjalle voi laittaa palan sanomalehteä, käytetyn talouspaperinpalan tai silputtua muna-kennoa. Isot, kiinteät kappaleet, kuten kaalinpääät tai leivät, kannattaa pilkkoa ja munankuo-
ret murskata, jotta ne hajoavat paremmin.

Laita kompostiin:	Älä laita kompostiin:
Ruoantähteet	Aineksia, jotka eivät lahoa tai jotka voivat myrkyttää kompostin
Kahvin- ja teenporot, suodatin- ja teepussit	Tuhkaa tai kalkkia (komposti tulee liian emäksiseksi ja estää pieneliöiden toiminnan)
Pehmopaperit	Tupakantumppeja eikä siivousjätettä
Kotieläinten häkkien purut	Vaarallisia jätteitä, kuten lääkkeitä, kemikaaleja, painekyllästettyä puuta
Kasvijätteet, myös rikkakasvit mieluummin ennen siementen kehittymistä	Haitallisten vieraskasvien, kuten jättiputkien tai jättipalsamin siemeniä

Seosaineet

Biojäte peitetään samalla määrällä seosainetta, joten sitä on varattava reilusti. Hyvä säilytyspaikka on kompostorin lähellä sijaitseva kannellinen astia. Talvella biojätteen voi sekoittaa kuivikkeeseen lämpimässä ennen kompostoriin laittamista.

Seosainetta, eli kuiviketta, tarvitaan parantamaan kompostorin ilmavuutta, sitomaan kosteutta ja hajuja sekä tuomaan hiiltä hajottajien energialähteeksi. Seosaineen tarkoitukseen käytävät lehti- ja neulaskarikeri, risuhake, kutterinlastu, turve, puunkuorintajäte, silputtu olki tai erityinen kaupallinen valmiste. Eri seosaineilla on erilaisia ominaisuuksia.

Sekoittaminen

Sopiva määrä hyvää seosainetta pitää kompostimassan yleensä riittävän kuohkeana. Viikoittain siihen voi pistellä reikiä talikolla tai ilmastussauvalla. Pintaosien (20–30 cm) pöyhiminen muutaman kerran kuukaudessa yleensä riittää; samalla reunoilta voidaan kääntää massaa kuumempaan keskiosaan.

Toimivaa kompostia ei tarvitse sekoittaa kovinkaan usein.

kompostista saattaa pölytä homeitiöitä hengitys-ilmaan.

Kasteleminen

Kompostia kastellaan, jos se vaikuttaa kuivahtaneelta tai siellä vilisee muurahaisia. Sopivan kostea kompostimassa tuntuu kädessä kostealta pesusieneltä. Kasteluun voi käyttää nokkosvettä, joka on hyvä vaihtoehto etenkin lehtikompostin kosteuttamiseen.

Sulattaminen

Pitkään jatkuneet kireät pakkaset voivat jäädä lämpöeristetyinkin kompostorin, etenkin jos biojätettä on liian vähän ja kompostimassa siten riittämätön tai eristys on riittämätön. Pakkasella kompostoria voi lämmittää esimerkiksi kuumavesipulloilla (tai lämmitetyillä kivillä). Jo jäätynyttä kompostoria voi täyttää normaalisti seosaineineen. Keväällä kompostoituminen käynnistyy jälleen ilmojen lämmetessä.

Seosaine	Ominaisuudet
Kuiva lehti- ja neulaskarikeri	• Pelkkä lehtijäte painuu kostuessaan helposti tiiviiksi levyksi • Kannattaa sekoittaa karkeampaan ainekseen
Kutterinlastu (käsittelemättömästä puusta)	• Ilmavaa • Kuivana ei jäädy • Ei sido tehokkaasti kosteutta eikä typpeä • Vaatii jälkikompostointia
Risuhake	• Ilmavaa • Lahoaa nopeasti
Kuorikeri	• Sitoo hajuja, ammoniakkaa, kosteutta, paljon hivenaineita • Pihka saattaa estää karpästen lisääntyminen • Hajoaa hitaasti • Syntyy paljon humusta
Turve (lannoittamaton)	• Sitoo hajuja, ammoniakkaa, kosteutta • Ei kovin ilmavaa • Jäätyy helposti • Lahoaa nopeasti • Hyvä seosaine sekoitettuna kutterinlastuun tai risuhakkeeseen 1:1
Olki, ruoho	• Hajoaa hitaasti • Silputtuna hyvä seosaine • Ruohosilppu hyvä kiihdytin kompostorin lämmitykseen

Kompostorituotteen käyttö

Komposti ei vielä sellaisenaan ole käyttövalmis. Kompostorissa tummaksi muuttunut ”vahva” massa on laimennettava sekoittamalla puutarhakompostin lehtiin, risuihin ja ruuhon.

Kun se tyhjennetään esimerkiksi puutarhajättekompostiin, voi seassa olla vielä näkyviä jätteitä, kuten kananmunan kuoria. Kompostorimassa nopeuttaa myös puutarhajätteen palamista.

Kevät ja alkusyksy ovat otollista aikaa kompostorin tyhjentämiseen. Kun kompostori on keväällä

sulanut, voi vanhinta kompostimassaa tyhjentää. Jos kompostori tyhjennetään syksyllä, järjestetään sinne tilaa talven aikana kertyvälle biojätteelle. Kompostoria ei kuitenkaan pidä syksyllä tyhjentää kokonaan, sillä tyhjä kompostori jäätyy nopeammin.

Valmis kompostimulta on hyvää istutukseen, lannoittamiseen, multana nurmikkoa lannoittamassa tai esimerkiksi kukkapenkin tai kasviin maahan sekoitettuna.

Ongelma	Ratkaisu
Komposti on liian märkä ja löyhkää	Jos komposti ei lämpene ja haisee mädäntyneeltä, se on liian märkä tai tiivis. Lisää seosainetta ja sekoita kompostia huolellisesti.
Kärpäsen toukat	Käännä kompostin pintaosa syvemmälle kompostiin, sillä kärpäsen toukat kuolevat yli 42 asteen lämpötilassa. Jos komposti haisee, sekoita ja lisää reilusti seosainetta. Huuhtele kompostin kansi ja sisäseinät kuumalla vedellä.
Komposti ei lämpene eikä haise	Varmista kompostin riittävä kosteus; kun puristat massaa, siitä parhaimmillaan tipahtaa nestettä. Kuivaa kompostia kastellaan reilusti lämpimällä vedellä. Jos kompostissa on riittävästi kosteutta, lisää typpeä (esim. Ruohosilppu, kalanperkeet).
Komposti jäätyy	Ei haittaa, kompostiin voi silti lisätä biojätettä. Muista käyttää myös seosainetta. Komposti sulaa keväällä, kun lämpötila nousee. Jäätymistä voi ehkäistä hyvin lämpöeristetyllä kompostilla sekä kasaamalla lunta kompostin ympärille eristeeksi.
Komposti sulaa keväällä hitaasti	Laita kompostoriin kuumavesipullo tai -kanisteri. Avaa ilmakanaavat täysin auki ja pidä kompostin kantta raollaan.
Kompostissa on muurahaisia	Varmista kompostin riittävä kosteus ja sekoita kompostia.
Kompostissa on hometta ja sieniä	Ei syytä huoleen, sillä molemmat kuuluvat kompostin hajotajiin.
Kompostissa on hiiriä/rottia	Kompostissa on reikiä, joista eläimet pääsevät sisään. Tyhjennä komposti mahdollisimman nopeasti ja korjaa tai vaihda komposti ehjään.